

دایرةالمعارف بزرگ طب اسلامی

ج ۸

□ مغز و اعصاب

□ امراض چشم و دهان

□ گوش، حلق، بینی و دندان

□ طب و طبیعیات

□ علائم و نشانه‌های امراض

مؤلف:

آیت الله العظمی محمد باقر مجلسی

سرشناسه: نورانی، مصطفی، ۱۳۰۵ - ۱۳۸۲
عنوان و نام پدید آورنده: دایرة المعارف طب اسلامی / مؤلف مصطفی نورانی
مشخصات نشر: اراک، یوحنّا، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری: ۶۳۲ ص. ج ۸
شابک دوره: ISBN ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۰۴۱-۱-۴
شابک: ISBN ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۰۴۱-۹-۰
وضعیت فهرست نویسی:
عنوان دیگر: دایرة المعارف طب اسلامی
موضوع: پزشکی اسلامی - دایرة المعارف ها.
رده بندهی کنگرم: ۱۳۹۳ / ۹۵۰ / ۳ / ۱۲۸ R
رده بندهی دیویی: ۶۱۰ / ۳
شماره کتابشناسی ملی: ۲۲۷۵۲۸۵

دایرة المعارف بزرگ طب اسلامی (جلد ۸)

مؤلف: آیت الله مصطفی نورانی
ناشر: یوحنّا
شابک دوره: ISBN ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۰۴۱-۱-۴
شابک: ISBN ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۰۴۱-۹-۰
قیمت دوره ۹ جلدی ۲۰۰۰۰۰ (دویست هزار) تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ می باشد.

دفتر اراک: ابتدای خیابان شهید بهشتی

پاساژ اسلامی / طبقه سوم انتشارات یوحنّا

همراه: ۰۹۱۸۳۶۲۲۴۵۲

تلفن: ۰۸۶-۳۲۲۲۱۶۰۱۸

دفتر قم: خیابان معلم - معلم ۱۰ - کوچه ۵ (شهید فلسفی) پلاک ۴

همراه: ۰۹۱۲۳۹۰۸۴۷۵-۰۹۱۲۶۵۱۸۰۳۶

تلفن: ۰۲۵-۳۷۷۴۸۳۷۰-۳۷۸۳۶۹۱۳

□ مغز و اعصاب

۲۷	 مقدمه
۲۹	 جای حافظه در مغز
۳۰	 حافظه چیست؟
۳۴	 امراض سر
۳۴	 بیماری صرع چیست؟
۳۷	 ضعف دماغ
۳۸	 رابطه بین جسم و روح و نفس
۳۸	 نقائص مادرزاد سلسله اعصاب مرکزی
۴۰	 آسیب شناسی عصبی
۴۱	 اختلاج - لرزش عضوی از اعضا
۴۲	 دیوانگی (جنون و وسواس)
۴۴	 روان و غدد درون ریز

۴۶	هذیان گویی (قرانیطس).....
۴۷	عشق.....
۴۸	رغشه.....
۴۹	هیستری.....
۵۰	در عصب سه قلو یا تیک دردناک.....
۵۰	فلج محیطی عصب صورتی یا فلج بل.....
۵۲	اختلالات شایع روانی عوارض اضطرابی و حالات تجزیه‌ای.....
۵۳	اختلالات عاطفی.....
۵۵	اختلالات عروقی سلسله اعصاب مرکزی.....
۵۶	سکته مغزی.....
۵۶	اختلالات مغزی.....
۵۹	اختلالات اعصاب محیطی.....
۶۳	تشنج.....
۶۴	او هام.....
۶۵	وسواس.....
۶۵	مالیخولیا.....
۶۷	درنده خوئی، سگ خُلقی، مانیا.....
۶۷	کابوس.....
۶۸	فراموشی.....
۶۹	رعونت و حمق.....
۷۰	احمق و ابله یا بله.....
۷۰	کند ذهنی.....
۷۰	حماقت و ابله‌ی.....
۷۱	بی خوابی (سهر).....

فهرست ۷

سبات یا خواب مفرط ۷۲

غم و اندوه ۷۳

افسردگی ۷۴

سرگیجه ۷۶

سرگیجه منیر ، علت سرگیجه منیر و درمان آن ۷۹

سدر و دوار ۸۰

منتزیت ۸۰

صدای سر ۸۲

خونریزی مغزی ۸۳

تومورهای مغزی ۸۳

خارش مغز ۸۳

عصابه ۸۴

میگرن ۸۵

فلج و لقوه و رعشه و خدر و سکنه ۸۹

سردرد ۹۳

صداع ۹۹

علت آماس مغز و درمان آن ۱۰۱

بیماریهای سلسله اعصاب ، اختلالات شعور ۱۰۱

بیماریهای ضربه‌ای مراکز عصبی ، ضربه سر ۱۰۳

بیماری پارکینسون ۱۱۲

کره سیدنهام یا داء الرقص ۱۱۴

بیماری کره هانتینگتون ۱۱۵

بیماریهای روانی ۱۱۵

اختلالات شبه جسمی یا روانی - تنی ۱۲۵

اختلالات شبه جسمی یا روانی - تنی	۱۲۵
اختلالات ناشی از دردهای مزمن	۱۲۷
بیماریهای عصبی عضلانی	۱۳۰
پولیومیلیت	۱۳۳
آسیبهای ناشی از فشار روی ریشه اعصاب	۱۳۸
بیماری شارکو-ماری-توت	۱۴۷

□ امراض چشم و دهان

بهداشت چشم	۱۵۱
راههای رعایت بهداشت چشم	۱۵۱
بیماریهای چشم	۱۵۲
هیپرمتری یا دور بینی چیست و تفاوت آن با نزدیک بینی چیست؟	۱۵۸
ضعف چشم (دور بین)	۱۵۸
ضعف چشم (نزدیک بین)	۱۵۹
آستیگماتیسم	۱۵۹
سوزش در پلک	۱۵۹
خمیدن مژه در چشم	۱۶۰
دمل در چشم	۱۶۱
خارش بهاری چشم	۱۶۲
سوزاک چشم	۱۶۳
علاج پف زیر پلک چشم	۱۶۳
دوبینی	۱۶۴
لوچی	۱۶۴
علت لوچی چیست؟	۱۶۶
عدم تشخیص رنگ	۱۶۷

۱۶۸	افتادن سفیدی بر سیاهی چشم
۱۶۹	گل مژه
۱۶۹	ترشحات ملتحمه و قی کردن چشم
۱۷۰	عشا یعنی شب کوری
۱۷۱	ناخنک چشم
۱۷۳	اورام ملتحمه چشم
۱۷۳	ورم و التهاب چشم
۱۷۴	التهاب قسمت‌های خارجی چشم
۱۷۶	علت، نشانه‌ها و درمان آبله ملتحمه
۱۷۷	ورم ملتحمه و قرنيه
۱۷۸	ورم لبه پلک‌ها
۱۷۸	ورم کیسه اشک
۱۷۹	آب سیاه مزمن چشم
۱۸۲	آب سبز
۱۸۳	آب ریزش چشم طفل
۱۸۴	کنده شدن شبکیه
۱۸۶	احساس لکه در میدان بینایی
۱۸۶	آب مروارید
۱۹۰	زخم قرنيه
۱۹۱	خراشها و ضایعات سطحی قرنيه
۱۹۱	پارگی پلکها
۱۹۱	پارگی قرنيه یا صلبیه
۱۹۲	سنگینی و احساس فشار بر چشم
۱۹۲	ضربه‌های چشم

بیماری شبکه ناشی از بیماری قند	۱۹۳
آماس کیسه اشک (داکریوسیتیت)	۱۹۴
علت دیدن نقطه‌های سیاه در برابر چشم	۱۹۴
ضعف کلیه و امراض چشم	۱۹۴
تیرگی دید	۱۹۵
سبل	۱۹۵
درد چشم	۱۹۶
بیماریهای بدخیم	۲۰۱
آمبلیوپی	۲۰۲
گلوکوم	۲۰۲
کورک پلک و درمان آن	۲۰۲
آلودگی داروهای مورد استعمال در چشم پزشکی	۲۰۳
تراخم	۲۰۳
نتایج استفاده از لنزهای R G P در درمان بیماران کراتوکوس	۲۰۸
امراض دهان	۲۱۱
نفث الدم	۲۱۲
جوش زدن زبان و فضای دهان	۲۱۴
برفک	۲۱۴
علت بوی بد دهان و درمان آن	۲۱۴
بهداشت دهان و دندان	۲۱۵
نکاتی درباره بهداشت دهان و دندان	۲۱۵
نوع مسواک و زمان و روش مسواک کردن	۲۱۶
چگونه دندانهای کودک را سالم نگاه داریم؟	۲۱۶
تغذیه مادر و کودک و رابطه آن با سلامت دندانها	۲۲۰

دندان درد و پوسیدگی آن	۲۲۴
راههای پیشگیری از پوسیدگی دندان	۲۲۵
بیماری نسوج دور دندان و استخوان	۲۲۵
راههای پیشگیری از بیماری دور دندانی	۲۲۶
مخاط دهان	۲۲۶
منظور کردن پیشگیری در طرح درمان	۲۲۷
آشکار نمودن پلاک	۲۲۸
معرفی بعضی از مواد آشکار کننده پلاک	۲۲۹
عدم وجود پلاک	۲۳۰
کاهش تشکیل پلاک	۲۳۰
روشهای کنترل پلاک	۲۳۱
وسایل کمکی تمیز نمودن دندانها	۲۳۱
پیشگیری از پوسیدگی دندانها	۲۳۲
قرصهای حاوی فلوراید	۲۳۳
استفاده از فلوراید به صورت موضعی	۲۳۳
□ گوش، حلق، بینی و دندان	
تشریح گوش	۲۳۷
بهداشت گوش	۲۳۷
شکستگی گوش	۲۳۹
بیماری گوش	۲۳۹
درد گوش	۲۴۱
دخول آب و سیماب در گوش	۲۴۲
سیلان رطوبت گوش	۲۴۳
دوی و طنین	۲۴۳

۲۴۳	دوی و طنین
۲۴۴	احساس صدای غیر طبیعی در گوش
۲۴۴	ضعف گوش
۲۴۵	کاهش یا از بین رفتن شنوایی
۲۴۷	کری
۲۴۷	کری در کودکان
۲۴۸	سنگینی گوش در افراد بالغ
۲۴۸	بیماریهای گوش خارجی
۲۵۰	ناشنواییهای شغلی
۲۵۱	دخول هوام و تولد کرم در گوش
۲۵۲	جراحی بیخ گوش
۲۵۲	انفجار دم از گوش
۲۵۳	خونریزی گوش
۲۵۳	ضربات و جراحات گوش خارجی
۲۵۳	بخ زدگی لاله گوش
۲۵۴	بیماریهای غیر عفونی مجرای گوش
۲۵۴	نشانههای سرطان مجرای گوش
۲۵۵	پولیپ مجرای گوش
۲۵۵	اوتیت خارجی
۲۵۶	اهمیت پرده گوش در تشخیص بیماریهای گوش میانی
۲۵۶	میرنژیت تاولی
۲۵۶	جراحات و صدمات پرده گوش
۲۵۷	بیماریهای گوش میانی
۲۵۹	پیامدهای عفونت گوش میانی چیست؟

فهرست ۱۳

درمان عفونت گوش میانی.....	۲۵۹
غضروفی شدن گوش.....	۲۶۰
فلج عصب صورتی.....	۲۶۰
لابیرنیتیت.....	۲۶۰
انتشار عفونت به داخل جمجمه.....	۲۶۱
سیفلیس گوش.....	۲۶۲
نشانه شناسی گوش.....	۲۶۳
سرگیجه.....	۲۶۴
حلق.....	۲۶۵
فارنژیت ساده.....	۲۶۵
سوزاک مقعد یا حلق.....	۲۶۶
تومورهای حلق.....	۲۶۷
حلق و بیماری خناق.....	۲۶۷
آبسه پشت حلق.....	۲۷۱
آبسه کنار حلق.....	۲۷۱
حنجره.....	۲۷۲
بیماریهای حنجره - لارنژیت حاد.....	۲۷۲
لارنژیت مزمن.....	۲۷۳
تومورهای حنجره.....	۲۷۵
التهابها و عفونتهای حنجره.....	۲۷۶
ورم حنجره.....	۲۷۶
نشانه‌های آماس حنجره و درمان آن.....	۲۷۷
خنازیر گلو.....	۲۷۸
بیماریهای حلق و بینی.....	۲۷۹

۲۷۹	التهابها و عفونتهای مزمن حلق
۲۸۰	نکاتی در باره برداشتن لوزه و آدنوئید
۲۸۰	لوزه و روماتیسم
۲۸۱	خناق
۲۸۳	ورم لوزه حاد
۲۸۳	ورم لوزه مزمن
۲۸۴	آبسه دور لوزه
۲۸۵	حلق و اورام لوزتین کودک و بزرگ
۲۸۷	التهاب حلق
۲۸۸	آنژین
۲۹۲	زالویی که در حلق رفته باشد
۲۹۲	سل حلق
۲۹۳	اوریون
۲۹۴	اتریدور مادرزاده حنجره
۲۹۴	تراکتومی
۲۹۵	ورم گوش و ورم ماستوئید
۲۹۵	دیفتری
۲۹۸	توضیحی اجمالی در مورد بینی
۲۹۹	بهداشت بینی
۲۹۹	نشانه بیماریهای بینی
۳۰۰	انسداد بینی
۳۰۰	ترشح از بینی
۳۰۱	اختلالات بویایی
۳۰۱	فساد شم

۳۰۲	دیفتری بینی
۳۰۳	خُرخر
۳۰۳	خونریزی از بینی
۳۰۴	علل موضعی خون دماغ شدن
۳۰۴	علل عمومی خون دماغ شدن
۳۰۵	چگونه می توان خون دماغ شدن را کنترل کرد؟
۳۰۵	خون دماغ
۳۰۵	درمان خون دماغ
۳۰۶	سفت شدن آب بینی
۳۰۷	ورم مدخل بینی
۳۰۷	آبسه تیغه وسطای بینی
۳۰۸	سرماخوردگی
۳۰۹	پولیپ بینی
۳۱۰	سل بینی
۳۱۱	جدام بینی
۳۱۱	بزرگ شدن بینی
۳۱۱	بواسیر بینی
۳۱۲	بو آمدن از بینی
۳۱۲	سینوزیت
۳۱۴	علت سینوزیت چیست؟
۳۱۴	درمان سینوزیت
۳۱۵	سینوسها
۳۱۶	عفونت سینوسها
۳۱۷	سینوزیت حاد و مزمن

۳۱۷	سینوزیت حاد و مزمن
۳۱۸	مشمشه
۳۱۸	سوزش بینی
۳۱۸	خشکی بینی
۳۱۹	پولیپ
۳۲۳	نارسایی مغزی
۳۲۳	زکام
۳۲۵	زکام و بانی
۳۲۶	بهداشت دهان و دندان
۳۲۶	نکاتی درباره بهداشت دهان و دندان
۳۲۷	نوع مسواک و زمان و روش مسواک کردن
۳۲۷	چگونه دندانهای کودک را سالم نگاه داریم؟
۳۳۰	تغذیه مادر و کودک و رابطه آن با سلامت دندانها
۳۳۵	دندان درد و پوسیدگی آن
۳۳۵	راههای پیشگیری از پوسیدگی دندان
۳۳۶	بیماری نسوج دور دندان و استخوان
۳۳۶	راههای پیشگیری از بیماری دور دندانی
۳۳۷	مخاط دهان
۳۳۷	منظور کردن پیشگیری در طرح درمان
۳۳۹	آشکار نمودن پلاک
۳۴۰	معرفی بعضی از مواد آشکار کننده پلاک
۳۴۱	عدم وجود پلاک
۳۴۱	کاهش تشکیل پلاک
۳۴۲	روشهای کنترل پلاک

۳۴۳	پیشگیری از پوسیدگی دندانها
۳۴۳	قرصهای حاوی فلوراید
۳۴۴	استفاده از فلوراید به صورت موضعی
۳۴۴	رابطه رژیم غذایی و بیماریهای دهان و دندان
۳۴۵	عوامل مؤثر در پوسیدگی دندان را می توان به صورت زیر خلاصه کرد

طب و طبیعیات

۳۵۹	پیش گفتار
۳۶۱	مقدمه
۳۶۳	نظری به طبایع
۳۶۴	بیان خلط و اقسام آن
۳۶۵	اسباب اریعه خون
۳۶۵	اسباب اریعه بلغم
۳۶۶	اسباب اریعه سودا
۳۶۶	بیان اعضا و تفصیل آن
۳۶۸	قوة طبیعیہ
۳۷۲	برخی افعال از قوا و ارواح به واسطه اعضا
۳۷۷	حجامت و ارسال علق
۳۷۸	منضجات
۳۷۹	مسهلات و ملیحات
۳۷۹	مسهلات صفرا
۳۸۰	مسهلات بلغم
۳۸۰	مسهلات سودا
۳۸۱	مدرات
۳۸۲	تدبیر شبان و کهول و مشایخ

۳۸۳	احکام تناول غذا در کمیت و کیفیت و حمیه و غیرها
۳۸۳	در بیان علاج به دوا و قوانین و شروط آن
۳۹۱	طبایع برخی از اشیاء و گیاهان و علائم آنها
۳۹۹	قوانین ترکیب ادویه مسهله
۴۰۴	احکام فصد بحسب حمیات
۴۰۹	زکام و نزله و اسباب و علامات و معالجات آن
۴۱۰	رعاف و اسباب و علامات و معالجات آن
۴۱۰	وجع اسنان و لثه و اسباب و علامات و معالجه آنها
۴۱۱	لثه و اسباب و علامات و معالجات
۴۱۱	ذات الریه و اسباب و علامات آن
۴۱۲	در بیان امراض معده و اسباب و علامات آن
۴۱۲	در بیان ضعف پاه و اسباب و علامات و معالجات آن
۴۱۳	حمیات
۴۱۹	علامات ردیه داله بر عطش و بدی حال مریض
۴۲۷	بدن انسان و حافظه آنها
۴۲۹	تغییرات فصول
۴۳۴	بیان هیأت زمین و تقسیم آن به ارباع و ربع شمالی هفت اقلیم
۴۴۱	تأثیر پادزهر
۴۶۶	تعریف نبض
۴۶۹	بیان اجناس عشره
۴۷۸	نبض مردان، زنان و نبض شبان
۴۸۲	نبض هر یک از صاحبان امراض
۴۸۴	امور متفرقه نبض در ضمن سه فایده
۴۸۹	بیان الوان بول و اصول آن یعنی اجناس خمسسه

فهرست ۱۹

و طبقات هر یک از آن ۴۸۹

الوان مرکب بول چهار قسم است ۵۰۰

بیان قوام بول ۵۰۱

□ علائم و نشانه‌های امراض

معاینه مریض ۵۲۳

نظام دوران خون < CIRCULATORY SYSTEM > ۵۲۴

نظام تنفس < RESPIRATORY SYSTEM > ۵۲۴

نظام هضم < DIGESTIVE-SYSTEM > ۵۲۵

نظام بول < EXCRETORY-SYSTEM > ۵۲۶

نظام غدی < GLAND-SYSTEM > ۵۲۶

نظام تناسل مردان و زنان < REPRODUCTIVE ORGANS > ۵۲۶

نظام جلدی < SKIN SYSTEM > ۵۲۶

نظام متابولزی یعنی تغییرات جسمانی ۵۲۶

نظام اعصاب < NERVES-SYSTEM > ۵۲۷

حرکات انعکاس ۵۲۷

فراست و قیاس و قیافه شناسی معالج ۵۲۷

چهره مریض ۵۳۰

چشم مریض ۵۳۱

معاینه بینی مریض ۵۳۲

معاینه بوی دهان مریض ۵۳۳

معاینه صدای مریض ۵۳۳

معاینه لثه مریض ۵۳۳

معاینه دندانهای مریض ۵۳۴

معاینه لبهای مریض ۵۳۴

۵۳۵		معاینه زبان مریض
۵۳۵		معاینه گوش مریض
۵۳۵		معاینه گونه‌های مریض
۵۳۶		معاینه گردن مریض
۵۳۶		معاینه دست مریض
۵۳۷		معاینه ناخنهای مریض
۵۳۷		معاینه نفس مریض
۵۳۷		معاینه سرفه
۵۳۸		معاینه چاقی و لاغری مریض
۵۳۹		معاینه جلد مریض
۵۳۹		حرارت بدن
۵۴۰		مزاج شناسی
۵۴۱		رموز نکات و علامات برای تشخیص
۵۴۲		حرکات تنفس
۵۴۸		تب مطبقة (حمی دموى) TYPHOID FEVER
۵۴۹		حمى محرقه
۵۵۰		مدت تب
۵۵۰		نوبت مریض
۵۵۰		استفراغ ماده
۵۵۰		عوارض تب
۵۵۰		تشخیص نکات
۵۵۳		نشانه‌های مخصوص مریض
۵۵۴		اسرار تشخیص
۵۵۴		علائم گیجی

۵۵۶	منشأ گیجی
۵۵۷	درمان سرگیجه
۵۶۱	درمان فلج
۵۶۲	علت سکنه مغزی
۵۶۳	درمان بیشذک
۵۶۳	علائم بیشذک
۵۶۳	منشأ بیشذک
۵۶۴	علت سردی
۵۶۴	علت لرزش اندام
۵۶۵	علت لرزش اندام
۵۶۵	قوت و ضعف اعصاب
۵۶۵	چیزهای مضر اعصاب
۵۶۶	درمان دردهای اعصاب
۵۶۶	علل از کار افتادن عصب
۵۶۷	علت فلج
۵۶۸	علائم فلج
۵۶۸	درمان اختلال
۵۶۹	نشانه مرگ
۵۷۰	اشتها آور
۵۷۰	بادزا
۵۷۰	درمان گیجی
۵۷۲	منشأ سودا
۵۷۲	تشخیص سودا
۵۷۲	علت فزونی سودا

۵۷۲	پیشگیری سکنه مغزی
۵۷۳	نشانه سکنه مغزی
۵۷۴	انواع اختلالات روانی
۵۷۴	علت کودنی
۵۷۴	علت وسواس
۵۷۵	نشانه‌ها
۵۷۵	علائم مالیخولیا
۵۷۶	علت مالیخولیا
۵۷۷	عوامل ابتلاء مالیخولیا
۵۷۷	علت مالیخولیا
۵۷۷	زمینه مالیخولیا
۵۷۸	درمان مالیخولیا
۵۷۹	نشانه بهبود
۵۷۹	اوقات ابتلاء مالیخولیا
۵۷۹	علت فراموشی
۵۸۰	زمینه فلج
۵۸۱	نارسائی گردش خون مغزی
۵۸۲	بیماری سیستم مختلط یا اسکروز خلفی طرفی نخاع
۵۸۳	کم خونی ناشی از کمبود آهن
۵۸۳	کم خونی وخیم
۵۸۴	سل ریه
۵۸۵	علائم سل ریه
۵۸۶	درمان سل ریه
۵۸۶	پیشگیری سل ریه

بیماری آستم < ASTHMA >	۵۸۷
علائم آستم	۵۸۷
درمان آستم	۵۸۸
نشانه‌های امراض داخلی	۵۸۸
صفراوی مزاجها	۵۹۱
بلغمی مزاجها	۵۹۲
سوداوی مزاجها	۵۹۲
یبوست	۵۹۳
درمان یبوست	۵۹۳
علت ابتلاء به یبوست	۵۹۳
چگونگی آفرینش انسان	۶۰۱
اصول پایداری بدن انسان	۶۰۲
مزاج صفراوی	۶۰۲
مزاج سوداوی	۶۰۴
زکام	۶۰۵
از امراض سر	۶۰۶
سیفلیس	۶۰۷
قولنج	۶۰۷
فشار خون	۶۰۸
فساد خون	۶۰۹
بیماری عصبی و روانی و ورم قولون	۶۰۹
بیماریهای سوداوی (دیاتریک)	۶۱۰
روماتیسم، سیاتیک	۶۱۱
ورم مفاصل و نفرس	۶۱۲

□ مقدمه

این کتاب نخستین مجلد بخش سوم طب اسلامی است، زیرا که ما همه مجلدات طب اسلامی را بر سه بخش تقسیم کرده ایم:

بخش اول: بهداشت

بخش دوم: گیاهان دارویی

بخش سوم: درمان و معالجات است. در این بخش کتابهایی نیز در موارد نضی و غیره ارائه خواهد شد و بیشتر آنها آماده چاپ است و نیز کتاب لغت نامه دائرة المعارف طب اسلامی که قسمتی از لغات مشکل و اصطلاحات اطباء قدیم و پزشکان جدید است، دارد و نیز بخشی از زندگانی طبای قدیم که در زمینه طب کار کرده اند و تحقیقاتی برای آیندگان به یادگار گذاشته اند در اختیار خوانندگان عزیز قرار خواهیم داد.

از خداوند متعال می خواهیم که ما را در این امر حیاتی و مهم یاری فرماید و این موسوعه را ذخیره آخرت قرار دهد و بر معصومین و پیشوایان دین توکل می جویم که توفیقی حاصل شود بر ارائه آن روایاتی که سبب اطلاع جوامع بشری از این حقایق و

ذخایر عظیم خواهد شد و از جوانان و پژوهشگران می‌خواهم که با پیشنهادات و انتقادات و کمکهای فکری و عملی ما را یاری کنند و به استقلال و خودکفایی و عدم خروج ارز کشورهای اسلامی کمک نمایند. خداوند بر همگان توفیق بیشتری عنایت فرماید.

قم - مصطفی نورانی

۷۷/۱۰/۱۰

www.ketab.ir